

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❧ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❧

ÅRGÅNG 16
OKTOBER
1929

*Er omgivning
fordrar ordning*

och varje liten sak pockar på att få vara på sin rätta plats. De ting, som mest användas, böra vara lättast tillgängliga. Köp såväl Bit- som Strö- och Pärlosocker i Sockerbolagets prydliga, praktiska och hygieniska originalkartonger, så kan Ni hava sockersorterna placerade på kökshyllan, där Ni bäst behöver dem.

För varje nytt kg. socker Ni köper — en nya kartong.

Köp Socker i paket

av Svenska Sockerfabriks Aktiefabrics tillverkning.

Socker i paket — socker av yppersta kvalitet och fullkomligaste renhet.

HERTHA

ÄRGÅNG XVI

OKTOBER 1929

HÄFTE 8

Norska Kvinnors Nationalråd 25 år.

Norske Kvinners Nasjonalråd, som helt nyligen firat sitt 25-årsjubileum i Oslo, kan blicka tillbaka på en lång följd av arbetsfyllda år. Det stiftades den 8 januari 1904, men dessförinnan hade ett vidlyftigt förberedande arbete ägt rum, och den drivande kraften var då, liksom många år efteråt, Gina Krog.

Det Internationella Kvinnorådet kom först till stånd efter ett kvinnomöte i Chicago 1893. Till ordförande valdes lady Ishbel Aberdeen, och hon sände sin privatsekreterare, miss Wilson, till flera länder för att väcka intresset för nationalråd, anslutna till det stora världsförbundet. Fröken Wilson kom också till Norge, där hon konfererade med flera för saken intresserade kvinnor. På ett kvinnosaksmöte i Bergen blev frågan diskuterad, men väckte ingen vidare entusiasm, och det var först 1902, när Norsk Kvinnesaksforening hade sin nordiska kongress i Oslo som en kommitté blev tillsatt. Den för kvinnosaken kämpande Gina Krog hade en orubblig tro på att Norges kvinnor behövde en landsorganisation, och hon såg i denna organisation både ett medel att styrka kvinnornas solidaritet och samla dem kring gemensamma uppgifter samt en möjlighet att komma i kontakt med andra länders

kvinnor. Hon insåg faran av ett litet lands isolering, och med en orubblig tro gick hon i elden för sin idé och segrade över den tröghet som alltid möter det nya och okända.

När Internationella Kvinnorådet sammanträdde i Dresden 1903, kunde Gina Krog meddela att "Norske Kvinners Nasjonalråd" inom en kort tid skulle bli verklighet, och redan vid detta möte föreslog fröken Krog att kampen mot den vita slavhandeln skulle upptagas på det internationella programmet.

När Norske Kvinners Nasjonalråd stiftades 1904 voro till detsamma anmälda 4 landsorganisationer, 5 landsföreningar och 17 lokalaråd, och för varje år som gått har N. K. N. samlat alltfler av Norges kvinnor. Gina Krog blev rådets första ordförande, och på nytt begav hon sig ut på föredragsresor runt landet, alltid redo att hjälpa kvinnorna, alltid färdig att dela med sig av sitt rika kunskapsförråd när det gällde kvinnornas sak.

Efter Gina Krogs död i april 1916 valdes fru Nico Hambro till Nasjonalrådets ordförande. Hennes sociala uppfattning var att hem, skola och samhälle voro intimt förbundna med varandra, och Nasjonalrådets sociala kurser blev för henne en hjärtesak. Under fru Hambros sjukdom

blev det fru Betzy Kjelsberg som kom att bära arbetets tunga och börda, och sedan fru Hambro, på grund av tilltagande sjuklighet, avsåde sig ordförandeposten, valdes fru Betzy Kjelsberg på landsmötet i Haugesund 1922 enhälligt till ledare för det råd, som hon alltsedan dess tillblivelse ägnat sin duglighet och sin fenomenala arbetsförmåga.

Vid genomläsningen av Nasjonalrådets årsredogörelser får man starkt intryck av fru Kjelsbergs verksamhet och av hennes stora inflytande på Nasjonalrådets utveckling. Hon har svetsat organisationen allt fastare samman och väckt kvinnornas förståelse för sammanslutningens betydelse. Man har kallat fru Kjelsberg för en kampens människa, och hon är det i så måtto, att hon alltid varit vaken och påpasslig när det gällt kvinnornas rätt, men hennes innersta väsen är moderlighet och därmed sammanhänger hennes sociala gärning samt hennes aldrig svikande omsorg för de små och betryckta i samhället.

Bland de frågor som Norske Kvinners Nasjonalråd har arbetat för äro: Kampen mot den vita slavhandeln, som numera också står på Folkförbundets program, Emigrationen, Fredsrörelsen, Äktenskapslagarna, Änkors rättsliga ställning, Moderskapsförsäkring, Bostadsförhållanden, Huslig ekonomi samt alla de frågor, vilka sammanhänga med kvinnor i förvärvsarbetet.

Moderskapsförsäkringen har särskilt legat fru Kjelsberg varmt om hjärtat. Det var hon som år 1910 fick

Nasjonalrådet att ta upp detta spörsmål, och senare fick hon till medhjälpare fru Katti Anker Møller, som utarbetade en plan till lagförslag. Stortinget skulle våren 1912 behandla en revision av sjukförsäkringslagen, och man hoppades att få förslaget om moderskapsförsäkring upp i sammanhang med revisionen, varför Nasjonalrådet insände en skrivelse till regeringen med begäran om understöd till mödrar, vartill senare kom en begäran om fri barnmorskeshjälp. År 1913 gick detta förslag igenom i stortinget. Ett senare spörsmål gällde de utomäktenskapliga barnens ställning, vilket resulterade i de s. k. Castbergska barnalagarna, vilka tillförsäkra de utomäktenskapliga barnen samma namn och arvsrätt som de inom äktenskapet födda.

Detta är endast ett par av de reformer, vilka blivit genomförda på Nasjonalrådets initiativ, och ett uppräknande av de övriga skulle föra oss för långt, varför vi måste nöja oss med att konstatera, att det är ett stort och omfattande arbete som Nasjonalrådet organiserat och att det sträcker sina förgreningar in i själva samfundets liv. Det är så med det sociala arbetet, att när man åtar sig en gren därav, ledes man så lätt över till en annan, därför att det sociala livets orsaker och verkningar sammanhänger som ett nät, där den ena maskan är inflätad i den andra.

Nasjonalrådets landsmöte, i förening med dess 25-årsjubileum, öppnades i Nobelsalen i Oslo under mycket högtidliga former. Kronprinsessan

Förstklassig Permanentondulering och Vattenondulering Mise en Plis
noggrant utförande hos

Ohlsson — Abrahamssons populära Frisérsalonger.

Diplome de Médaille pour Coiffures, Ondulation et Mise en plis le 21 août 1921
Wallingatan 8. Tel. Norr 10723. 23-årig praktik. Vasagatan 26. Tel. Norr 2964
Prisbelönt med 1:a pris i Sverige 1921 och 1925 samt diplom i Paris 1926 för yrkesskicklighet.

Märtha var närvarande, och efter föredrag av fruarna Thinn och Kjelsberg framburo de utländska representanterna för de respektive nationalråden sina hälsningar och lyckönskningar. Å Sveriges vägnar höll fru Signe Henschen ett mycket uppskattat och välformat tal samt överlämnade en blomsterbukett och en smakfullt textad adress.

Ett av de föredrag som, under Nasjonalrådets möte väckte en livlig diskussion var "Giftna Kvinnors förvärvsarbete" av dr Dagny Bang som dock av sjukdom blev förhindrad att själv framföra det. Vidare kom Försörjningsväsendet under debatt, Alkoholfrågan, Pension åt mödrar, Nederstningen samt Behandling av frågor.

Ett föredrag som väckte mycken uppmärksamhet, såväl bland mötesdeltagarna som i pressen var fröken Berit Gulliksen's föredrag om "Ungdomen av idag och vad den vill." Fröken Gulliksen ansåg att vår tids ungdom saknar den entusiasm och det erövrarlyne som man vanligen förbinder med ordet ungdom. Den är nykter och gammalklok, och aldrig se de unga så mörkt på livet som när de efter fullbordad utbildning stå färdiga att börja det. Det är arbetslösheten som grinar emot dem. För denna ungdom är kvinnosaken föråldrad. Nutidens unga flicka har växt upp i

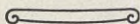
likställighet med mannen och vet ingenting om kvinnosaken, såvida hon icke har en kvinnosakskvinna till mor. Talarinnan vände också sin kritik mot Nasjonalrådet. Dels saknade hon där allmoge- och arbetarkvinnorna, dels fann hon att det praktiskt taget var samma kvinnonamn, vilka gått igen under de tjugufem åren.

Fröken Gulliksen's käck, men utfordrande föredrag gav anledning till en livlig debatt både inom Nasjonalrådet och i pressen. Män och kvinnor tillspordes om sin ställning till kvinnosaken. Många svarade skämtsamt, andra allvarligt, men det mest välgående inlägget kom från den unge norske författaren Nordahl Grieg, som uttryckte sin beundran och tacksamhet för kvinnosakens pionjärer.

Vid ett följande styrelseval invaldes fröken Gulliksen som suppleant i Nasjonalrådet att där representera ungdomen.

Vid de festligheter som under mötet ägde rum talade fröken Axianne Thorstensson å Fredrika-Bremer-Förbundets och dr Ingegerd Palme å Svenska Kvinnornas Nationalförbunds vägnar. De arbetsfyllda kongressdagarna hade medfört ett dryftande av många viktiga samhällsfrågor samt givit deltagarna ett starkt intryck av det norska Nasjonalrådets livaktighet och energi.

GURLI HERTZMAN-ERICSON

Naturligt alkaliskt RAMLÖSA-VATTEN

Förnämlig Bords- och Hälsodryck, — Verksamt mot Gikt, Reumatism och Njurlidande. — *Hovleverantör till:* H. Maj:t Konungen o. H. K. H. Kronprinsen av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

Ändringar i strafflagen

i samband med den föreslagna lagstiftningen om samhällsskadlig sedeslöshet.

Vid behandling av frågan om samhällsskadlig sedeslöshet har i samband därmed stående spörsmål om vissa ändringar i strafflagen upptagits till diskussion. Det viktigaste av dessa är frågan om utsträckt straffskydd mot omyndig ungdoms förledande till otukt. Redan i nu gällande strafflag (18 kap. 12 §) är sådant förledande belagt med strängt straff, när föräldrar, förmyndare, lärare eller andra göra sig skyldiga därtill gentemot barn eller dem, som stå under deras lydnad eller uppsikt. 12 § avser endast förledande till otukt; själva otuktshandlingen är i dessa fall straffbelagd enligt 1 och 6 §§ i samma kap. Emellertid reses numera allt starkare krav på skydd mot ungdomens indragande i sedeslöshet; framför allt vill man söka förhindra, att unga kvinnor vid sitt utträde i livet på grund av sin oerfarenhet i hithörande ting och måhända bristande motståndskraft lockas och förledas till otukt samt därigenom mången gång föras in på avvägar för hela sitt återstående liv. Den allmänna rättsuppfattningen torde i detta hänseende godtaga ett generellt straffskydd mot omyndigas förledande till otukt, således även om det är andra än föräldrar, förmyndare och lärare etc., som göra sig skyldiga till sådant förledande. Straffbestämmelser i sådan riktning torde i sin mån vara ägnade att motverka utbredningen av lösa och tillfälliga

könsförbindelser (sexuell promiskuitet) och innebära i varje fall ett direkt skydd för de unga kvinnorna, ehuru väl bestämmelserna givetvis böra i lika mån avse båda könen.

Det skall icke förnekas, att vissa lagtekniska vanskligheter uppstå vid stadgande av ett dylikt generellt straffbud, i vilket hänseende man särskilt framhållit det ifrågavarande brottsbegreppets obestämdhet samt nödvändigheten att taga hänsyn jämväl till den förledda personens egen vandel m. m., men dessa svårigheter torde icke vara värre än att de kunna övervinnas. Givet är, att vid bedömande av gärningen bör tagas hänsyn till både den föregående vandeln hos den omyndiga, som förledes till otukt, och de medel, som därvid användas. Gäller det en redan förut lösaktigt levande person, kan det uppenbarligen i regel icke bli tal om förledande. När det gäller förförelse, stadgas i tysk rätt straffskydd endast för oberyktad kvinna ("unbescholtene Mädchen"). Här avsett förslag till ändring i strafflagen bör givetvis underkastas strafflagteknisk granskning. Såsom ett utkast föreslås följande tillägg till 12 § i 18 kap., avsett att ingå såsom ett andra stycke däri:

Där någon i annat fall, än ovan sägs, till otukt förleder person i omyndig ålder, straffes med straffarbete i högst sex månader eller med fäng-

Hovjuvelerare

David Andersen & C:o

Fredsgatan 4. Stockholm.

**Juvel- och
Pärlörhängen**

else. Äro omständigheterna synnerligen förmildrande, må dömas till böter.

En annan fråga, som i detta sammanhang bragts under diskussion, är den om straffbeläggandet av offentlig provokation till otukt, d. v. s. å allmän plats gjord uppfordran eller inbjudan till otukt. Redan reglementeringskommittén hade sin uppmärksamhet fäst härpå och framlade ett förslag i ämnet. Syftet därmed var att giva allmän åklagare möjlighet att beivra provokation till otukt, när provokationen, såsom männens uppsökande av prostituerade, skedde å allmän plats eller eljest var ägnad att väcka allmän förargelse, även om den icke direkt sårade tukt eller sedlighet. Det är nämligen att märka, att varje tukt och sedlighet sårande handling, som medför allmän förargelse eller fara för andras förförelse, redan nu är straffbelagd enligt 18 kap. 13 § strafflagen.

I samband med behandlingen av förslaget till lex veneris väcktes vid 1918 års riksdag motion av professor Alfred Petréon om tillägg till nyssnämnda § av ovan antytt innehåll. Motionen tillstyrktes av lagutskottet och antogs av andra kammaren, men föll på första kammarens motstånd. Efter framförda klagomål över bristfällig ordning på gator och allmänna platser därutinnan att kvinnor i stor utsträckning ofredades genom opassande tilltal eller på andra anständigheten kränkande sätt — man erinrar sig den bekanta kvinnopetitionen

för ett effektivt gatuskydd — remitterades frågan från justitiedepartementet till professor J. Thyrén såsom strafflagsexpert. Dennes yttrande (år 1926) gick som bekant huvudsakligen ut på, att dylikt ofredande av kvinnor i regel fölle under 16 kap:s i strafflagen bestämmelser om ärekränkning! Därefter har i lagstiftningsväg intet åtgjorts i saken.

Professor Thyréns förslag ter sig synnerligen verklighetsfrämmande och synes icke värt att spilla många ord på. Det har emot detsamma framhållits, att ärbara kvinnor, som kränkts av dylikt ofredande, i allmänhet hysa bestämd motvilja att uppträda som käreande i sådant mål inför domstol, och då allmän åklagare icke ens efter angivelse har rätt att åtala dylik ärekränkning, komme på så sätt genom målsägandens underlåtenhet att beivra saken gärningen att lämnas utan näpst. Det är utan vidare tydligt, att detta är en alldeles otillfredsställande ordning. Visserligen innehåller gällande polisinstruktion för polispersonalen, att om kvinna på gata eller annan allmän plats av mansperson obehörigen tilltalas, förföljes eller på annat sätt ofredas, patrullerande poliskonstapel genast skall sådant avstyra. Det har av polismästarna i Stockholm och Göteborg upplysts, att åtal för dylik förseelse såsom innebärande förargelseväckande beteende enligt 11 kap. 15 § strafflagen ofta förekommit vid polisdomstolarna i dessa städer — under ett uppgivet år blevo exempelvis i Göteborg 213 män dömda för

Tomtens Skurpulver gör köket till **Husmoderns stolthet**

sådant ofredande av kvinnor — men det torde lika fullt kunna konstateras, att det anmärkta missförhållandet icke i tillräcklig mån beivras genom det polisskydd, som nu står till buds. Det må här lämnas därhän, i vad mån rättelse står att vinna genom ändring av 73 § i polisinstruktionen eller genom ökning av polisbevakningen; säkert är, att en stark opinion bland kvinnorna kräver effektivare ingripande även mot män, som oroa gatulivet genom antastande av kvinnor; såsom framgår av styrelsens för Fredrika Bremer-Förbundet yttrande över 1926 års förslag till lösdrivarlag.

En lagbestämmelse av ungefär det innehåll, varom motion väcktes vid 1918 års riksdag och som då vann såväl lagutskottets som andra kammarens bifall, torde vara vad som av behovet påkallas. Den — vare sig man eller kvinna — som å allmän plats uppfordrar eller inbjuder till otukt på sådant sätt, som är ägnat att väcka förargelse eller att störa anständigheten, bör kunna fällas till straff. Om man vill uppnå någon effektivitet av ett sådant lagbud, är den första betingelsen därför, att förseelsen hör under allmänt åtal, ty eljest kommer sällan eller aldrig något beivrande av gärningen till stånd. Vidare torde det vara riktigast och lämpligast, såsom i nämnda yttrande framhållits, att betrakta gärningen såsom förargelseväckande beteende och införa ifrågavarande bestämmelse i 11 kap. 15 § strafflagen, lämpligen såsom ett fjärde stycke

(några mindre redaktionella jämkningar i tredje och femte styckena följa därav). Det föreslagna tillägget kan givas följande lydelse:

Där någon å ställe, varom i denna § förmäles, genom ord, tecken eller anordning på sätt, som är ägnat att väcka förargelse eller att störa anständigheten, uppfordrar eller inbjuder till otukt, straffes med böter eller fängelse.

12 § i lex veneris rörande åklagares plikt att till vederbörande läkare göra anmälan om åtal för vissa brott bör i sådant fall kompletteras genom hänvisning jämväl till 11 kap. 15 § strafflagen.

VIKTOR PETRÉN.

F.-B.-F:s insamlingsfond.

Från Falköpingskretsen . . . . . kr. 100:—
Fondens belopp utgör nu kr. 56,716:80.

Motion om sexualupplysning.

Fru Anna Johansson-Wisborg har i Stockholms stadsfullmäktige motionerat om kommunala rådfrågningsbyråer för sexualhygieniska spørsmål. Liknande anstalter finnas på olika håll i utlandet, exempelvis Wien, Hamburg och Berlin, och lämna ej endast direkta läkarråd utan även ekonomiska, juridiska och psykologiska upplysningar av därför särskilt utbildade personer anställda vid byrån. En byrå av denna art, under läkarkontroll, torde vara av stor samhällelig nytta, och man får hoppas att motionen måtte vinna framgång i stadsfullmäktige.

Pälskappor

Räv, skunks, lösa skinn.

Fina kvaliteer,
Billiga priser.

Hellströms Pälsvarumagasin

Regeringsgatan 13, 2 tr. Hiss,
Stockholm.

Ja, vi elsker dette landet.

B lir inte redan nu för många den norska nationalsången det första, som rinner i minnet, när vi tänker på "Nordiske Kvinnesaksforeningers Samorganisasjons Møte" i Oslo den 27—29 september? Vi arbetade oss samman under de första dagarna, och under den sista såg vi landet och sjöng oss samman med dess sång.

Det var ett 70-tal deltagare från Sverige, Norge, Danmark och Finland, som fröken Fredrikke Mörck med några hjärtliga ord hälsade välkomna till samorganisationens 4:de kongress, välkomna till arbete och till fest. Vi alla, som arbetar, sade hon, vi behöver ibland stanna och tala om arbetet, vi behöver nya impulser och den känsla av trygghet, som det ger att möta välvilja och förståelse. Hon citerade Björnsons ord om att männen saknar kärlek i sitt samhällsarbete. Det blir kvinnornas sak att se till att godhet, sanning och rättvisa här ej längre får bli tomma fraser.

Sammanträdena hölls i röda salongen i Oslo Håndverks- & Industriforening. Det är inget glädjande tidens tecken, sade fröken Ingeborg Walin, att det första föredraget handlade om reaktionen mot kvinnosaken. Med endast få undantag gör sig denna reaktion gällande i alla länder. I princip är alla tjänster tillgängliga för kvinnor men ej i praktiken, och lönerna för kvinnor är genomgående lägre än för män. Åtskilliga förhållanden har försämrats under de sista tre åren, och situationen är f. n. mörk.

Det sagda belystes med exempel från Sverige, där reaktionen redan börjat då behörighetslagen trädde i kraft 1925. Lagen fick ej ekonomiska konsekvenser och blev ej likställighet utan fastslog olikheterna. Vidare berördes attackerna mot de gifta kvinnorna i statstjänst, förhållandena vid postverket, bestämmelserna vid allmänna pensionsförsäkringen, som ger kvinnorna mindre utdelning på deras pengar än männen, och lösdruvarlagen, som är en orättvisa mot kvinnorna. Arbetslösheten och de svåra ekonomiska förhållandena har varit medverkande orsaker till reaktionen. Kvinnorna låter för lätt tysta mun på sig, och det är ett stort fel. En viss skepsis från deras sida skulle vara välgörande. Det ringa antalet kvinnor i beslutande församlingar är orsaken till kvinnornas dåliga ställning, och försöken att få in flera har i allmänhet misslyckats. Orsakerna härtill söktes i bristande sammanhållning, olika åsikter och allt för stark kritik. Äldre ser inte gärna, att yngre krafter kommer till, men arbetet skulle bli mera givande, om många kunde enas. Utan mera makt och inflytande kommer vi ingen vart. Det är sammanhållning det kommer an på. Först när vi kan arbeta tillsammans, blir det möjligt att arbeta gemensamt med männen för de stora målen.

Omedelbart efter fröken Walins föredrag talade fru Elise Petersen från Danmark om gift kvinnas förvärvsarbete. Mycket av vad hon hade

Fotografera Eder GRATIS

får Ni ej, men till ett billigt pris hos

SANDELS J:OR FOTOGRAFIATELIER

DROTTNINGGATAN 27, 4 tr. (hiss).

Tel. Norr 9329.

(Obs.! Ny regim.)

att framföra stod i överensstämmelse med det som av föregående talare betonats. Den ekonomiska friheten måste värnas och visserligen heter det, att gift kvinna skall stanna i sitt hem, men hur ofta inträffar det inte att försörjningsplikten faller just på henne. Borttages den gifta kvinnans rätt till arbete, då går utvecklingen tillbaka och ej framåt. Den sedan 1921 i Danmark gällande lagen fastställer visserligen principen om lika lön för lika arbete och tar även särskild hänsyn till den gifta kvinnans förhållanden, men i tillämpningen blir det här som alltid annorlunda. Exemplet om lärarinnan, som skött sin befattning i tjuguatta år men ej kunde bli ordinarie därför att hon var gift, talar sitt tydliga språk. När lagarna skrevs i den nya andan, då räknade man med de kvinnliga väljarna, men dessa har icke förstått rösträttens betydelse. Kan kvinnorna ej läras att bruka sina rättigheter, blir rösträtten kvinnosakens största nederlag. Mot reaktionen, som alltså tydligt framträder i Danmark, rekommenderades endast den politiska upplysningens svårframkomliga väg.

Diskussionen, som var gemensam för de båda föredragen, underströk i stort sett det redan sagda. De flesta talarna såg mörkt på situationen, och man letar förgäves efter utvägar att öka den kvinnliga representationen, om man inte tror varken på kvinnolista eller möjlighet att bedriva en tillräcklig politisk upplysning. En ljuspunkt fanns. Under diskussionen antydes nämligen möjligheten av par-

tipolitiska omgrupperingar. Skulle något sådant inträffa måste vi stå beredda att ta tillfället i akt för att få fram rättvisa förhållanden för det kvinnliga arbetet.

Om kvinnlig polis talade fru Dagmar Nielsen från Danmark. Tanken på kvinnlig polis har överallt gått sitt segertåg genom världen, sade hon, och att den överallt realiserats är en samhällsangelägenhet av största betydelse. I Köpenhamn finns numera 7 kvinnliga poliser, och det har dessutom i stor utsträckning av olika kvinno föreningar utsänts poliser i patrulltjänst. Detta frivilliga arbete har visat, att kvinnlig polis är i högsta grad av behovet påkallad. Dess arbete bör huvudsakligen omfatta förhör av kvinnor och barn, patrulltjänst och inspektion av danslokaler och offentliga platser. I de av engelsmännen besatta områdena i Tyskland var de moraliska förhållandena förtvivalade, innan man fick de kvinnliga poliserna, men då dessa arbetat en tid, inträdde en förvånande förändring till det bättre. Icke endast kvinno föreningar utan alla samhällsintresserade borde kräva anställande av kvinnlig polis så kraftigt, att denna begäran ej längre kan motstås.

Sedan fröken Thorstenson visat att invändningarna mot kvinnlig polis i Sverige vore ungefär de samma som i Danmark och att fordringarna här särskilt vore utbildningsmöjligheter och ökad befogenhet, lämnade fru Nörregaard från Danmark flera intressanta och på egen erfarenhet grundade upplysningar. Dessa veder-

B O K H A N D E L N
S T U D I O

Stockholm, Norrlandsg. 30. Tel. 2700

Specialbokhandel för in- och utländsk litteratur
i Religion, Filosofi, Mystik, Teosofi, Antroposofi,
Frimureri, Ockultism, Sufism, Psykologi, Astrologi,
Psykisk Forskning, Modern Uppfostran,
New Thought etc.

lade alla de kända invändningarna. Mycket gott kan uträttas, sade hon, men det fordras grundlig utbildning framför allt i psykologi. Kvinnlig polis kan ej längre undvaras. Det är ett jättearbete, som väntar.

Det föredrag om "slektshygiene", som skulle hållits av doktor Dagny Bang, måste på grund av hennes sjukdom uppläsas. De flesta svenskar hade nog väntat ett anförande om ras-hygien men fick nu till sin förvåning höra, att det var sexualundervisning det rörde sig om. Både i föredraget och i diskussionen passerade alla de för oss välkända synpunkterna revy. Även doktor Julia v. Sneidern hade missuppfattat föredragets titel, och så fick mötet ändå höra något om ras-hygien. Det var särskilt uppgifterna om steriliseringslagstiftningen i de olika länderna, som intresserade. Genom denna vill man försöka komma åt det som försämrar rasen, hindrar föräldraskap hos sinnesslöa och andra asociala individer samt hos personer med dåliga arvsanlag. Danmark har redan fått sin lag, och i Finland är betänkandet snart färdigt. I det nu i Sverige föreliggande förslaget kritiseras starkt bestämmelsen, att ingen skulle utan samtycke få steriliseras. Beträffande sinnesslöa är ju detta otänkbart.

Det var mycket och det var grundligt vad fru Gebhard från Finland hade att säga om skyddslagstiftningen och härav kan blott något i korthet återges. På ett område är vårt en-

hetliga samgående rubbat, började hon, det är då det gäller frågan om lagen bör begränsa kvinnans arbetsrätt på de områden, där hon möts av faror. Frågan om skyddslagstiftning är f. n. aktuell i alla länder. I dessa lagar känns Esaus händer igen. Det är här man har greppet på kvinnoarbetet. Nu är det nattarbetsförbudet det gäller, och här har man i Genève ett särskilt besvär med Nordens kvinnor. Gjorda undersökningar beträffande nattarbetet har visat, att det ej i väsentlig grad inverkar menligt, och kvinnorna bör därför ej uteslängas från de möjligheter till större förtjänster som det ger. Mer och mer övergår man till att anse all skyddslagstiftning förskjutes kvint. o. m. i Tyskland, där man stått som en man för förbud, kan numera en viss tveksamhet spåras. Genom skyddslagstiftning förskjutes kvinnorna från bättre betalda områden och det skadar de dugligaste, de som kan konkurrera. Den högt kvalificerade arbetskraften trängs ut, då skyddslagstiftningen riktar sig mot deras möjlighet till förvärvsarbete. Skyddslagen för barnaföderskor ansåg dock tal. utgöra ett undantag, men den bör kombineras med understöd eller moderskapsförsäkring, eljest är den ofullständig.

När föredraget avslutats var tiden så långt framskriden, att det fanns föga rum för diskussion, varför avvikande meningar beträffande skyddslag för barnaföderskor ej kun-

Nysilvrets kvalitetsmärke

Tillverkare:
IngenEgen butik.

Guldsmeds Aktiebolaget i Stockholm

Vårt fabrikat hos varje guldsmed.

de framträda så tydligt, som kanske utan tidsbegränsning skulle blivit fallet. Att förbud mot nattarbete ej borde tolereras, det var man överens om.

Mötets sista föredrag handlade om olika lönesystem, och hölls av fru Gloerfeldt-Torp från Danmark. Särskilt uppehöll hon sig vid det franska familjelönesystemet. Detta tillämpades mest under och efter kriget, då man på grund av förarmningen tvingades att ta hänsyn till familjer med många barn. Det blev billigare än att höja lönen för alla. Efter kriget har familjelönesystemets tillämpning avtagit utom i Frankrike och i Belgien. Man finner systemet huvudsakligen i länder med låg lönenivå. Det är de lägst avlönade, de som ej har försörjningsplikt, som måste bära bördan av detta system. Det kan under vissa förhållanden medföra vissa fördelar men måste tillämpas med försiktighet.

I diskussionen framhöll fröken Walin, att man måste gallra ut från lönebegreppet det som rör civilståndet. För lika arbete skall lika lön betalas.

När de bundna förhandlingarna var slut vidtog de mera fria, som vid ett möte som detta nog kan ha sin lika stora betydelse. Här råkas arbetande människor från olika länder, ryckta ur sina dagliga förhållanden och samlade kring gemensamma intressen. Bland gamla och nya vänner i hastigt bildade bil- och hotellfamiljer kom diskussionen lätt i gång och ej sällan ställdes man inför frågan

varför i allmänhet så få yngre medlemmar finns i kvinnoföreningar. Saken hade tagits upp vid Norske Kvinners Nasjonalråds nyss avhållna landsmöte, där en ung dam gjort sig till tolk för sina jämnårigas uppfattning. Det gav eko både i pressen och utom. Med vilken vilja till förståelse man på många håll grep sig verket an, då nu överläggningen öppnats, därpå gavs det vackraste bevis i fru Nordahl-Griegs tal till de unga eleverna på Hushållskolan i Eidsvold. Hur detta uppfattades behövde man inte vara i tvivel om. Kanske skadade det inte, om vi i Sverige följde exemplet, kanske behöver också vi höra, att kvinnosak är i djupaste mening människosak. Och kunde vi åstadkomma större enighet och bättre samförstånd mellan olika föreningar, åldrar och samhällsklasser, då skulle vi här måhända finna vår allra bästa väg ur reaktionen.

Av våra norska värdinnor mottogs vi med den största välvilja och älskvardhet, och vår tacksamhet för all den gästfrihet, som visades oss blir icke blott ett stundens barn. Besöket på Viegelands ateljé, mottagningen på "Ciro" och kvällen i Norsk Kvinnesaksforenings Fagskole på Nordstrand har allt blivit de ljusaste minnen. Detta gäller i icke mindre grad den långa bilfärden till Eidsvold. Kom inte här alla Björnsons Fortellinger livs levande emot oss från dalar, höjder och skogar, från högtliggande gårdar, kring vilka sädeshässjorna stod vakt i täta leder? Vid Fylkeshusmorskolen var det inte bara

Beställningar och reparationer

utföras förstklassigt på bestämd tid.

S. G. Beckman, Skomakeriaffär

Tel. Sö. 35670

Tjärhovsgatan 12, STOCKHOLM.

Tel. Sö. 35670

det vänliga mottagandet och det varma kaffet, som genast skapade stämning, det var framför allt flickornas sång. Så snart glömde vi nog inte heller varken den från Finland uttryckta tacksamheten över att få vara med i den nordiska syskonkretsen eller den danska hälsningen, avslutad med en önskan att norska kvinnor måtte förlåta vad danska män en gång brutit. När vi kom till Eidsvoldsbyggningen sade en av de norska: gå varligt, detta är ett heligt rum. Vi förstod henne. Det var historisk mark. Här fick Norge sin självständighet och sin grundlag den 17 maj 1814. Ur varje vrå talade minnen.

Genom utfärden till Eidsvold fick det nordiska mötet en underbart vacker avslutning. Och när vi nu tänker på detta, då hör vi åter sjungen av unga röster den sång, som för oss fått en djupare innebörd: Ja vi elsker dette landet — — —

Mariestad den 3 oktober 1929.

GUDRUN LANGENHEIM.

Poliskommissarie Dorothee Freudenthal i Stockholm.

Frau Kriminal-Kommissar Dorothee Freudenthal, som på inbjudan av Fredrika-Bremer-Förbundet kommer till Stockholm, talar på ett av förbundet anordnat offentligt möte i K. F. U. K:s hörsal fredagen den 25 okt. över den kvinnliga tyska polisens organisation och arbete.

Ur en diskussion.

På framställning av redaktionen ha huvudtalarna i den av F.-B.-F:s Stockholmskrets den 18 sept. med hovrättsrådet V. Petrén som inledare anordnade diskussionen angående "samhällsskadlig sedeslöshet enligt det nya lagförslaget" — doktor Anna-Clara Romanus-Alfvén, rektor Maria Aspmann, socialsekreteraren i Svenska Kyrkans diakonistyrelse pastor Tord Ström, f. d. landshövding Johan Widen och advokat Eva Andén — benäget gjort nedanstående sammanfattningar av sina respektiva inlägg i diskussionen.

Det är särskilt två grundprinciper, som varit ledande vid avfattandet av lagförslaget — kanske kunna de också bli till ledning vid bedömandet.

1) Denna lag är icke någon strafflag, utan en social hjälp- och skyddslag. Den bör således icke ingripa i syfte att utmäta något slags straff för större eller mindre förseelser eller felgrepp i ett eller annat hänseende. Den avser fastmer att vara till hjälp och skydd för sådana personer, som, oftast på grund av en medfödd eller förvärvad svaghet i viljan, inte förmå reda sig själva i samhället, utan äro "socialt inkapabla". Många av dessa kunna erhålla hjälp på enskild väg, och gentemot dem förhåller sig lagen passiv, eller ingriper endast som förmedlare av hjälpen. Det står föreskrivet i lagen att i första hand skall en hänvändelse göras till anhöriga eller till enskild hjälpverksamhet. Men där ingen annan kan lämna effektiv hjälp, bör samhället enligt lagen vidtaga en del åtgärder, som dock alla ha till mål att, såvitt möjligt är, sätta personen ifråga i stånd att själv bli samhällsuglig och att

Liptons Té

är och förblir det bästa.

LIPTON
är världens största och
förmärsta Téfirma.

själv kunna försörja sig på hederligt sätt. Sådana åtgärder äro: anordnat arbete eller uppfostran till arbete, yrkesutbildning m. m. Tydligt är, att det oftast blir s. k. medellösa, som på så sätt måste omhändertagas. Att därför kalla lagen en klasslag, vore tanklöst. Lika väl kunde då t. ex. fattigvårdslagen betecknas med detta namn. Första villkoret för att ett ingripande skall ske är således att hjälp verkligen behöves, men sedan är det, som om lagen ville säga: "så snart det visar sig, att du kan reda dig själv i samhället, släpper jag genast greppet." Så talar icke en strafflag. Att det sedan finnes personer, som känna allt slags ordnat arbete som ett straff, förändrar icke lagens egen karaktär av hjälp och skydd i socialt hänseende.

2) Föreliggande lagförslag bör under inga förhållanden betraktas som ett förslag till lag mot sedeslöst leverne i allmänhet. — En sådan lag har ingen av oss haft befogenhet att avfatta förslag till. Uppdraget gällde en revision av lösdruvarlagen. Och inom gränserna för en sådan lagstiftning hör endast det sedeslösa leverne, som kan sättas i samband med eller ger sig uttryck i ovilja eller olust till ordnat arbete och hederlig självförsörjning. Härmed är rakt inte sagt, att inga åtgärder mot annan sedeslöshet borde göras, men hela det kapitlet ligger utanför denna lags räckvidd och hör andra förordningar eller enskilda hjälpverksamheten till.

ANNA-CLARA ROMANUS-ALFVÉN.

*

I motiveringen till föreliggande lagförslag framhålles, att det bästa medlet att bekämpa sedeslösheten är förebyggande åtgärder, men de sakkunniga hava endast en förebyggande åtgärd att föreslå, nämligen upplysning. Av inledningsföredraget kunde man få den uppfattningen, att det endast var det kvinnliga släktet, som behövde sexuell undervisning och uppfostran. Möjligen kan en sådan åsikt hava sin grund däri, att det är kvinnor, framför allt kvinnliga läkare, som såväl bland kvinnlig ungdom som bland vuxna kvinnor sökt arbeta för sexuell undervisning och uppfostran, men säkerligen behöves detta upplysningsarbete lika mycket, ja ännu mer för det manliga släktet.

När de sakkunniga äro inne på frågan om betydelsen av upplysning i sexuella frågor, synes det egendomligt, att ingen annan form för upplysningsarbetet nämnes än, om jag fattat de sakkunniga rätt, lektioner och föredrag. En annan form för upplysningsarbetet, som gjorde det möjligt för en person, att just då han eller hon känner ett behov av att få upplysning i sexuella frågor erhålla detta, vore upplysningsbyråer. Förestods en dylik byrå av en på området i fråga sakkunnig och i övrigt lämplig person, så skulle säkerligen det upplysningsarbetet kunna bli av stor betydelse. Säkert finnas flera vägar för det förebyggande arbetet.

De sakkunniga framhålla nödvändigheten att skaffa dessa, som i sedligt avseende så att säga råkat på av-

TWILFIT

Nybrog. 11 — Tel. 75854 — Stockholm

Stockholms största specialaffär i
KORSETTER, CORSELETTER, UNDER-
KLÄDER, STRUMPOR OCH
HANDSKAR.

vägar, arbete, men är det inte en ännu mer trängande samhällsplikt att skaffa arbete åt varje arbetsför och arbetsvillig ungdom, så att ej den unga människan efter den andra genom ofrivillig arbetslöshet vänjes vid dagdriveri och allt vad detta för med sig. Nej, låt oss i första hand se till att arbete finnes för den unga människa som både vill och kan arbeta.

MARIA ASPMAN.

*

Bestämmelsen i 3 § att "hjälporganisation, som är skickad att biträda vid tillrättaförande av personer, som avses i denna lag, må för sådant ändamål av Konungen auktoriseras" förefaller mindre välbetänkt, synnerligast som av motiven till lagen framgår, att sakkunnige närmast tänkt sig Sv. Skyddsförbundet såsom lämpat för sådan auktorisation. Även hjälporganisation, som icke är ansluten till nämnda förbund och som icke heller vill ingå i detsamma, bör kunna anlitas i hjälparbetet. Detta arbete kräver under alla omständigheter en så inspirerad kärlek och tålmodig uthållighet, som väl kan lida avbräck men icke framskapas eller stimuleras av någon statlig auktorisation.

De, som frejdigt gå fram för att i det oändliga fälla lagförslag på hithörande område, böra betänka det ansvar de därmed påtaga sig inför samtid och eftervärld. Det innebär nämligen att vi för obestämd framtid fastläsas vid det himmelskriande elände, som status quo innebär. Det är icke vårt samhälle värdigt att behandla unga människor så som nu sker. Våra efterkommande skola med

häpnad fråga, hur kunde de personer, som ville kallas socialt intresserade, human, ja kanske kristligt sinnade, försvara att de genom sina åtgöranden prolongerade decennium efter decennium en lag sådan som 1885 års lösdrivarlag. Antaga vi det framlagda lagförslaget med en del nödiga detaljändringar, så få vi en lag, vars huvuduppgift varken är att genom straff hämnas eller genom straff oskadliggöra, utan vars huvudsyfte är upprättelse och hjälp. Den har internerings med bland sina hjälpåtgärder, av det skäl att alla de, som personligt ägnat sig åt räddningsarbetet i fråga, så gott som enstämmigt vittna om att de åt sedeslöshet hemfallna icke kunna återföras till ett samhällsnyttigt leverne med mindre också hot och tvång i viss om ock begränsad omfattning gives till stöd åt den kämpande men svaga människo viljan.

TORD STRÖM.

*

Understryker kraftigt det stora behovet av den föreslagna lagstiftningen, med avseende fästat särskilt vid förslaget till lag om åtgärder mot sedeslöst leverne av samhällsskadlig art, vilket här förnämligast är under debatt. Att man får en sådan lag, som ställer fram i första planet de hjälpande och upprättande åtgärderna; som skiljer dessa förkomna samhälllets medlemmar från lösdrivarna; som tager dem om hand på ett för deras återvinnande åt samhället lämpligt sätt. Detta kan och skall ej ske genom polismakten, som nu har hand om åtgärderna med dem, men

När Ni går till posten, går Ni även till Postsparbanken, landets största o. säkraste sparkassa

Samma sparbanksbok gäller över hela landet.

Direkta uttag av intill 300 kr. **Ränta 4 %**

enligt förslaget skall helt skiljas därifrån.

Det är en lag om hjälpåtgärder. Tvånget, tvångsinternering på anstalt, står kvar endast som en yttersta åtgärd, då hjälpåtgärderna visa sig fruktlösa. Men även tvångsinterneringen skall undergå erforderlig reformering.

Det har talats om undervisningen. Det är ett fullkomligt misstag att denna sak förbisätts i förslaget. Tvärtom har dess vikt och betydelse framhållits kraftigare än i något föregående förslag, och det visst icke enbart med avseende på den kvinnliga ungdomen utan i ej mindre mån i fråga om den manliga. Men man har veterligen icke avsett eller kunnat avse att här skriva en lag om sättet för undervisningen i dessa ämnen i skolor eller andra undervisningsanstalter.

Ifråga om lagens omfattning, angiven i förslagets 1 §, har opposition riktats, mot den där gjorda bestämmelsen att personer över 21 år, som förfallit till sedeslöst leverne, icke skulle falla under lagen, om de ägnat sig åt ordnat arbete eller eljest på hederligt sätt försörja sig. Detta är en mycket svår punkt, och det är icke gott att säga, var det rätta ligger. För sakkunniga har det varit bestämmande att, då det som här gäller en nyhet i lagstiftningen, man bör gå fram med stor försiktighet. Häri har man även funnit ett stöd i vissa läkareuttalanden, särskilt av professor Kinberg i hans social-medicinska stu-

die "Om s. k. lösdrivare och deras behandling." — Måhända visar det sig emellertid, att en ändring på denna punkt bör göras; och härtill blir i så fall tillfälle under lagens vidare gång genom skärselden hos regeringen, lagrådet och riksdagen, om och när den blir föremål för dessas bedömande.

Det har talats om att lagförslaget i denna del icke ställer män och kvinnor lika. Men det är just vad det gör. Män och kvinnor ställas, så vitt lagstiftningen förmår, på fullkomligt samma plan. Häri synas dessa förslag innebära ett företräde framför de tidigare.

Vad angår den enskilda hjälpverksamhetens betydelse, varom här mycket talats, har förslaget så långt ifrån försummat detta ämne, att framhållandet härav just är en huvudpunkt i förslaget. Man har hoppats att förslagets ställning härutinnan skall kunna bli en hävstång för att åt denna verksamhet erhålla rikligare understöd av det allmänna, såsom exempelvis är fallet i våra grannländer Norge och Danmark. Även den omtalade auktorisationen, som för övrigt i ingen mån utgör någon huvudpunkt i förslaget utan torde kunna undvaras, har man hoppats skola föranleda till ett sådant rikligare understödande.

Huvudorsaken är emellertid att lagförslaget, om det, även med vissa förändringar, kan bliva genomfört, ger möjlighet att äntligen komma i gång med ett verkligt uppbyggande

---

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till Lunda Tvättinrättning
 Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen.
 — — — — — Telefon Drottningholm 20 och 190. — — — — —

arbete på detta viktiga samhälls-
råde. Den omständighet att lagen
fastslår ett dylikt uppbyggande arbe-
te såsom princip för behandlingen är
av stor betydelse. Vilket värde ett så-
dant fastslående i lagen av en viktig
princip har för den vidare utveck-
lingen ha vi sett på mer än ett av lag-
stiftningens fält, ej minst t. ex. inom
fattigvården.

JOHAN WIDÉN.

*

Det är min uppfattning, att det vo-
re direkt skadligt om ifrågavarande
lagförslag upphöjdes till lag. Försla-
get avser att bereda möjlighet till in-
gripande mot s. k. "sedeslöst leverne
av samhällsskadlig art". Detta ingri-
pande skulle kunna ske förutom un-
der vissa förutsättningar mot omyndi-
ga personer i ålder 18—21 år mot
sådana till myndig ålder komna per-
soner, som ej ägnar sig åt ordnat ar-
bete eller eljest på hederligt sätt för-
sörjer sig och som, förutom att de
hängivit sig åt ett otuktigt levnads-
sätt i tillfälliga och lösa förbindelser,
dessutom till otukt förleder ungdom
under 21 år eller genom sitt leverne
åstadkommer särskild fara för så-
dant förledande eller genom upp-
fordran eller inbjudan till otukt stör
anständigheten eller eljes väcker för-
argelse å allmän plats eller genom sitt
leverne verkar grovt störande för
närboende eller andra.

Det förefaller mig, som om det
vore mer överensstämmande med
rättssäkerhet och rättvisa, om provo-
kation till otukt bland minderåriga

och förargelseväckade beteende å all-
männa platser och dylikt behandlades
enligt allmän strafflag och oberoende
av om vederbörande för övrigt
förde ett mer eller mindre sedeslöst
liv. Det förefaller till och med för mig
upprörande och stötande, att som en
konsekvens av lagförslaget skulle föl-
ja, att en kvinna, som kanske på
grund av undermålighet eller arbets-
löshet hängiver sig åt tillfälliga köns-
förbindelser, på grund av förargelse-
väckande beteende på gatan skulle
kunna råka fast enligt denna lags be-
stämmelser, under det att hennes
moatjé, som gjort sig skyldig till
samma förargelseväckande beteende
men ägnade sig åt ordnat arbete eller
levde på räntor eller dylikt, skulle gå
fri. En sådan uppenbart orättvis lag
skulle givetvis i stället för att främja
en sundare uppfattning i sexuella
frågor fortfarande lägga hyende un-
der den s. k. dubbelmoralen och med-
giva en ekonomiskt välsituerad per-
son vissa friheter i sexuellt avseende,
vilka för en person, som icke "ärligen
kan försörja sig" eller som saknar
ordnat arbete, medför risk för in-
grepp i den personliga friheten.

Skall man verkligen behöva en lag
om åtgärder mot sedeslöst leverne av
samhällsskadlig art, bör naturligtvis
en dylik lag rikta sina åtgärder mot
den part i prostitutionsföreteelsen,
som är den vederhäftiga och den star-
kare såväl i socialt som ekonomiskt
avseende. Skall man vidtaga radikala
åtgärder mot prostitutionen, måste
nämligen ansvaret tagas ut på det

La Fleur

Specialaffär för konstgjorda blommor,

Drottninggatan 85, Stockholm

Telefon: Norr 259 02.

Bal-, Päls- och Dekorationsblommor, Brudslöjor och
Orangediadem, Spännen, Nålar och Fjädrar till
lägsta priser.

håll, där man verkligen kan fordra ansvar.

En annan sak är, huruvida en lagstiftning, som skjuter prick på den starkare parten i prostitutionsföreteelsen, verkligen kan genomföras sådan uppfattningen för närvarande är.

Hovrättsrådet Petréns särskilda förslag till ändring av vissa paragrafer i strafflagen giver emellertid en vägledning hur man så småningom skall kunna skärpa ansvarskänslan hos den betalande, den s. k. parasitiska parten i prostitutionsföreteelsen. Med en klok ändring av en del strafflagsbestämmelser på förevarande område och med en kraftig upplysningsverksamhet bland dem som "ärligen försörja sig" och hava ordnat arbete och icke minst upplysning hos åklagarmyndigheterna angående möjligheten att tillämpa strafflagen torde man kunna komma en bit på vägen vad gäller bekämpandet av prostitutionen.

En lag, som föreslår åtgärder mot den part i prostitutionsföreteelsen, som icke kan ärligen försörja sig och som saknar ordnat arbete, den borde egentligen vara en skydds- och hjälplag, enär, som Socialstyrelsens utredning också visar, den parten ofta nog är mer eller mindre undermålig, i många fall avita och i de allra flesta fall i ekonomiskt dålig ställning. En sådan skyddslag kompletterad med bestämmelser i strafflagen om ansvar för personer i chefsställning, som i otuktigt syfte utnyttjar sin ställning gentemot underordnad, och ansvar

för personer, som utnyttja sin starkare ekonomiska ställning och annans nödläge, skulle även säkerligen hava bättre effekt.

Samhällets åtgärder mot prostitutionsföreteelsen böra helt avkopplas från behandlingen av lösdrivarlagen och upptagas som ett problem för sig. Man måste komma ihåg, att det är icke sedeslösheten, som så ofta är orsak till parasitism utan det är oftare undermålighet och arbetslöshet som är orsak till ett utnyttjande i sexuellt syfte.

Under alla förhållanden måste man uppställa mycket starka krav på samhället vad ekonomiska bidrag till frivillig hjälpverksamhet bland prostitutionens offer beträffar. Efter mitt förmenande bör denna hjälpverksamhet så litet som möjligt byråkratiseras och så mycket som möjligt läggas i frivilliga krafters händer vare sig detta är redan förut befintliga organisationer eller enskilda personer. Jag tror, att en räddningsverksamhet på detta område skulle bli av mångfaldigt mycket större nytta och giva mångfaldigt bättre resultat, om den lägges i frivilliga händer än om den byråkratiseras och därigenom mekaniseras.

Varför kan icke statsmakterna redan nu visa sin vilja att motverka prostitutionen genom kraftigt ekonomiskt bidrag till upplysningsverksamhet — icke endast till den underlägsna parten i företeelsen utan framför allt åt herr Medelsvensson — och vidare ekonomiskt bidrag rikligt

HUSMODERNS
Tvätträttning

Motto:
Allt till kundens bästa.

SCHÉELEGATAN 13. Tel. Kungsh 9499
Specialité: Tvätt och torkning. Exp. endast 2-3 dagar
Garanteras: Inga frätande tvättmedel. Extra fin mangling.

Snabbt utförande.

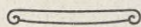
Billiga priser.

och under så lite byråkratiska former som det går till redan befintliga institutioner såsom Frälsningsarmén, Vita Bandet, Unga Kvinnors Värn samt

andra institutioner och enskilda, vilka ägna och lämpa sig åt dylik verksamhet.

EVA ANDÉN.

Intryck från Helsingörkongressen för ny uppfostran.

I.

New Education Fellowship avhöll i augusti detta år i Helsingör sin femte kongress. En fjorton dagars världskongress för uppfostringsfrågor! Här erbjöds alltså tillfälle att på nära håll kunna studera vad som i pedagogiskt avseende rör sig världen runt, att få ett tvärsnitt genom det pedagogiska läget. I verkligheten fick man emellertid blott några spridda glimtar. Mötet blev svåröverskådligt, delat som det var på olika grupper och kurser. De omkring 1700 deltagarna voro strödda på olika, ofta otillräckliga lokaler. När man vill samla sina intryck, minns man väl så mycket, hur man sprang dagen i ända från den ena lokalen till den andra i den lilla men vidsträckta staden, som stilla stunder av lyssnande. Det blev därför icke heller mycket tid till samvaro. Mina intryck från kongressen är därför högst osystematiska och rent personliga.

De tre ledarna voro mrs Beatrice Ensor, professor Adolphe Ferrière och doktor Elisabeth Rotten.

Mrs Ensor har tidigare varit föreståndarinna för en reformskola,

Frensham Heights, men ägnar nu alla sina krafter åt världs rörelsen för ny uppfostran. Det låg något uppfordrande i hennes spänstiga väsen och en betvingande charm i hela hennes personlighet. En framtvingen talare började också sitt anförande med att säga, att "no mere man" kunde säga nej till mrs Ensor. Jag skulle vilja sammanfatta det intryck hon gav i ordet effektivitet. På mötet var hon närvarande överallt, nästan samtidigt. Hade medlemmarna från Främre Asien möte i en ända av staden samma kväll som skandinaverna samlades på motsatt håll, så fann hon tid att vara med på bägge hållen och tala uppfordrande och personligt.

Hennes hälsningstal på kongressen handlade om korståg i uppfostrans rike. Hon framhöll därvid som mötets viktigaste uppgift att göra utfall mot två förskräckliga drakar, som stå hindrande för ny uppfostran, särskilt i de högre statsskolorna, nämligen drakarna läroplan och examen. Jag fick det intrycket, att hon modifierat sig ganska mycket sedan sitt besök i Sverige för några år sedan.

Fru Eva Hårleman, Specialist i vetenskaplig skönfetsvård
 Parafininjektioner, Modern ansiktsbehandling, Plastiska operationer utföras av kirurgen Dr. Kapp,
 Steinach-Kapps injektioner, diatermi o. massage för klena personer.
 Drottninggatan 81 A, Stockholm. 11-5 Tel. Norr 34 41.

Nu låg det mycket av självbesinning i hennes ord, t. ex. då hon talade om att den nya uppfostran måste hålla jämvikt mellan dem, som tala för skapande, spontant uttryck för jaget och äro rädda för form och organisation, och dem, som tala för teknik och resultat, mellan dem, som anse, att barnets inre bör få utveckla sig som en blomma, och dem, som vilja analysera och studera typer, och mäta intelligensen o. s. v. Hon varnade den nya uppfostran för att i sin tur bli dogmatisk och göra ett system, som är lika stelt som de gamla. Sin ståndpunkt sammanfattade hon så: "Vi vilja avpassa uppfostran efter moderna krav, vi påstå inte, att vi upptäckt en ny uppfostran. Vi tro på evolution, inte på revolution."

Professor Ferrière var även för fransktalande medlemmar av kongressen svår att uppfatta, därför att hans dövhet inverkat på hans sätt att tala. Man fick emellertid likväl intryck av en intelligent, levande människa. Från hans på svenska utgivna skrift *Reformer i skolan!* (S. A. F:s Ped. skrifter n:r 108 Stockholm 1924) hämtar jag en definition på de nya skolorna: "Familjeliknande internat, belägna på landet, där barnets personliga erfarenheter utgöra grunden såväl för intellektuell fostran — särskilt genom anlåtande av praktiskt arbete — som för moralisk och social fostran genom tillämpandet av elevernas relativa självstyrelse." Han hävdade i sitt tal vid kongressens början vikt av studiet av individualiteten och

vände sig mot den kollektiva undervisningen, som verkar nivellerande.

Doktor Elisabeth Rotten är en av utgivarne av rörelsens organ på tyska språket *Das werdende Zeitalter*. Hon ägde ett anspråkslöst, besjälät, nästan helgonlikt väsen. I sitt hälsningstal till kongressen talade hon om lärostoffets anpassning efter barnets utveckling, "vom Kinde aus". Man måste taga lagarna för det levande från livet. Man måste söka åstadkomma ett levande, organiskt förhållande mellan barnet och yttervärlden. Projektmetoden, Gesamtunterricht och andra metoder äro trevare, genom vilka man söker en levande läroplan. Vi måste göra oss fria från den gamla skolans mekaniska betraktelsesätt. Doktor Rottens ord om den nya läroplanen verkade stundom rent uppbyggligt, såsom då hon talade om den ödmjukhet, som kräves av de nya lärarna.

Med doktor Rottens hälsningstal var man i själva verket inne på kongressens huvudproblem. Underrubriken på programmet lydte: Den nya psykologien och lärostoffet.

Vilken är då den nya psykologien? Man kände tydligen starkt behovet att fastställa det nuvarande läget inom psykologien. Ett flertal föreläsningar gåvo en framställning av olika psykologiska riktningar, bl. a. den i Sverige väl kända doktor Elsa Koehlers föreläsning om psykologiens kris och modern uppfostran. Tankarna fördes till en bok av professor Karl Bühler, *Die Krise der Psychologie*, som utkom 1927 och där han skriver: "So viele Psychologien nebeneinander

WONDERMIST

överträffas icke av något annat medel vid rengöring och polering av möbler.

wie heute, so viel Ansätze auf eigene Faust sind wohl noch nie gleichzeitig beisammen gewesen. Man wird mitunter an die Geschichte vom Turmbau zu Babel erinnert." Där talades på mötet om psykoanalys, behaviorism m. m. Men starkast gingo nog förhoppningarna till den humanistiska psykologien, den riktning, som jag kanske enklast presenterar genom att säga, att det är den Spranger representerar. Det förnams särskilt starkt i olika föredrag av professor T. Percy Nunn, professor i pedagogik vid Londons universitet. Uppgiften nu ansåg han vara att åstadkomma en syntes av modern empirisk forskning och den gamla idealistiska filosofien. Själv hade han funnit lösningen, ansåg han, i en åskådning, som han sammanfattade i satsen: "Life is creative activity."

I sammanhang med psykologien vill jag nämna ordföranden i den psykologiska sektionen William Boyd, föreläsare i pedagogik vid Glasgows universitet. Jag hörde honom tala i den grupp, som sysslade med problembarn, ett ämne som han, såsom ledare för en klinik för psykopater, hade goda förutsättningar att behandla. Han framhöll vid det tillfället vikten av att lärarna förstå något av psykopatologi, därför att utom de extrema fallen, som måste bli läkarnas sak, alltid finnas mindre ytterliga, som äro lärarens sak.

I fråga om lärostoffet var väl mötets centralgestalt Harold Rugg, professor i pedagogik vid Teachers College vid Columbia universitet. Hans

egna landsmän höllo tydligen mycket på honom, och hans glädjestrålände utseende verkade mycket sympatiskt. Hans ståndpunkt känner jag mindre från kongressen än från den bok han utgivit tillsammans med Ann Shumaker, *The child-centered school*. Barnets intresse, hävdar han där, bör vara centrum för skolans arbete. Den gamla skolan kallar han "the adultcentered school, the listening school", där man framför allt hör "chalk-talk", tråkiga texter och en lärares trötta röst.

I den nya skolan ser man en grupp sysselsatt med att hitta på danser för en fest. I ett mörkrum sysslar man med filmer. En högre klass undervisar lärjungarna i en lägre om hur de skola begagna biblioteket, när de studera geografi. En grupp står färdig att göra en exkursion till ett bageri, en annan har nyss kommit tillbaka från ett besök vid en yllefabrik. Några lärjungar äro upptagna i laboratorier. Äldre gossar göra leksaker för förstaklassisternas lantgårdar. Några äro sysselsatta med akvariet eller med kaniner, möss och marsvin.

Läroplanen skall göras upp utifrån barnens intressen. I de lägre klasserna skall undervisningen alltså icke vara uppdelad på alla de vanliga skolämnena utan samla sig kring sådant, som under olika tider är föremål för barnets intressen, t. ex. vården om kycklingar, grekiskt liv, olika slag av båtar, Chicagos tillväxt, en lekstad, ett historiskt skådespel o. s. v. Skillnaden mellan de olika slagen av skolor sammanfattar han så: Den nya

Kurs i massage, sjukgymnastik och andra fysikaliska behandlingsmetoder.
UPPSVENSKA GYMNASISTISKA INSTITUTET, Scheelegatan 2, K. 7989
Prospekt på begäran. Prospekt på begäran

skolan organiserar sig kring barnets avsikt att lära sig något, den gamla skolan kring lärarens avsikt att undervisa barnet om något.

Barnen vinna genom dessa arbetsmetoder inte blott kunskap om det område de studera utan färdighet att hantera redskap, böcker och kartor, på det hela taget att själv skaffa sig kunskaper. Och allt sker under arbetsglädje.

Arbetet i the child-centered school är emellertid ingalunda planlöst utan kräver noggrann planläggning från lärarens sida, så att vad barnen inhämtat under de tidigare skolåren kan organiskt tillgodogöras i de följande skolåren.

En annan huvuduppgift för kongressen var undersökning rörande examensväsendet. En kommitté arbetade med denna fråga under hela kongressen. Resultatet blev en resolution, som emellertid erbjuder föga av intresse. Den är tydligen resultat av en kompromiss, och den måste givetvis röra sig i allmänna ordalag, då den skall äga tillämpning på all världens länder.

Ett flertal nyare metoder hade representanter på mötet. Bland dessa bör givetvis främst nämnas doktor Maria Montessori, vars metod emellertid förefaller ha stagnerat. Hon var emellertid alltid omgiven av en stor ivrigt lyssnande och varmt — nästan kväljande — beundrande skara.

Ofantligt mycket mer levande före-

föll professor Ovide Decroly, professor i barnpsykologi vid universitetet i Bryssel, grundläggare av den skola, som bär namnet l'Ecole pour la Vie par la Vie. Hans metod liksom hans utvecklingsgång erbjuder stora likheter med doktor Montessoris, men den verkar, trots den stränga systematiseringen, mindre abstrakt än dennas, därför att han i högre grad tillvaratar barnens spontana intresse för en omväxlande miljö. Han försöker utveckla barnens förmåga av samarbete, initiativ och ansvar. Den nu så moderna arbetsboken torde ha sitt ursprung i hans metod att låta barnen först samla stoff i form av anteckningar, ritningar, urklippta bilder o. d. och sedan ordna detsamma.

Daltonplanens upphovsman, Helen Parkhurst, var en behaglig, nästan blyg dam. Om, som man sade mig, Daltonplanen inte är någon originell skapelse av henne utan något som spontant vuxit fram på många håll, så att hennes förtjänst huvudsakligen ligger i det sätt, på vilket hon gjort propaganda för idén, så tog hon sig heller inga later.

Winnetkaplanen hade en förtjänstfull utställning, där man kunde studera såväl dess minutiösa teknik som det fria arbete som metoden ger utrymme åt, just därigenom att den omsorgsfullt utstuderade tekniken sparar tid åt sådant fritt arbete.

ANNA SÖRENSEN.

Perslow's
Tel. 539, 8326, 5670.
Malmö.

Siden- & Manufakturaffär
Största urval nyheter

Röster som ropar.

Det är femton till tio år sedan vi levde i världskriget. "Europas tillfrisknande" har, med mer eller mindre optimism, sedan dess ventilerats. Hur pass det är riktigt att ekonomiskt, socialt — och politiskt taget åberopa tillfredsställande symtom i denna väg skall här lämnas därhän. Vissa dagslitterära företeelser och den stora publikens förhållande till dessa kommer mig emellertid att meditera över problemet i vad mån dessa tyder på en ny och friskare mentalitet.

Efter krigsårens otaliga publikationer, direkta och autentiska helvetesrapporter så väl som skönlitterärt omdiktade sådana, tycktes kriget snart nog, för längre tid, vara så gott som avfört från litteraturen. Temat var bannlyst som genom en tyst överenskommelse, kanske var det självbevarelsedriften som gjorde sig gällande med fordran på vila och glömska av det förfärliga — i den mån detta var möjligt!

Nu, efter omkring tio år, dyker världskriget åter upp som tema i skönlitteratur och dramatisk diktning som gör pyramidalsuccès i form av halvmiljons-, kanske vid det här laget helmiljonsupplagor, i olika länder, och drar på segertåg likaledes över olika länders scener. Man ropar på Nobelpris åt den mest läste och översatte författaren i genren, och en ursprungligen för en slutna krets tillkommen engelsk krigspjäsa spelas lika väl i Tyskland och i andra "krigsländer" som i s. k. neutrala länder.

Är detta ett själarnas tillfriskningssymptom efter genomlevd krigspsykos, nedbrutenhet och äckel intill döden över världseländets oundkomlighet? Vågar man tro att detta är bevis på att mänskorna nu är färdiga att med friska krafter ta itu med den pockande frågan: krigs- eller fredssamhällen? Eller är det intet av detta, finner endast författarna tiden nu inne för presentation av ett uppbevarat motivstarkt ämne och har publiken glömt så fort och helt att krigsfasorna, serverade med litterär habilitet och dramatisk talang, nu tas emot som blott ny sensation, lika spännande intressanta som det sensationsdrypande tidningsreportaget över senaste mordaffären i ens närmaste grannskap?

Säkerligen inte helt varken det ena eller det andra. När Remarque skriver sin bok, torde väl stoffet växt sig så färdigt inom honom att det peremptoriskt begärt sin frigörelse, han lär knappast spekulerat i infallande psykologiskt riktig tid för dess publicerande, ej heller i publikens sensationslystnad. Robert Sheriffs *John Ey's End*, "Männen vid fronten" som Curt Berg kallar den i sin svenska översättning, torde i samma mån ha legitim bördsrätt. Därom vittnar dess förtätade innehåll. Frågan om deras pacifistiska mission, eller rättare sagt avsett pacifistiska mission, torde vara svårare att avgöra, liksom publikens hållning gentemot en eventuell sådan. Visserligen är bokens liksom pjäsens patos krigets fullkomliga av-

Carl Bergman

Bokbindare. Odengatan 69. Tel. Norr 260 43.

Privatbindning — Handförgyllning
Guldsnittar — Samlingskartonger
och Portföljer.

klädande av varje förljugen glans. Naknare och ohyggligare har världskriget endast framstått i de verkliga krigsredogörelserna på sin tid — men hur många av den "stora publiken" hade mod — och fantasi nog — att tillägna sig dem! Så till vida är denna efterdiktning av vida större verkan.. Den når ut. Får den också grepp i mänskornas själar?

Oscarsteatern var fylld till sista plats den dag — som för övrigt förhållandet lär vara alla dagar — då jag såg Sheriffs pjäs. Man skrattade friskt och oförbehållsamt åt officerskocken Masons hurtiga sätt att klara matfrågorna i officerssskyddsrumskabyssen i skyttegravarna vid S:t Quentin, med tyskarna i skyttegravar mitt över på ett avstånd av en fotbollsplans längd. Man fann det mycket roligt att det var av en oerhörd vikt för dessa engelska officerare om en konservburk innehöll aprikoser eller ananas, och att det var Erik Berglund — Bullen som i egenskap av underlöjtnant Trotter undervisade Mason om pepparns nödvändighet och i övrigt instruerade honom i matlagningens finesser var ett oberäknat men högt senterat plus i lustigheten.

Däremellan var det naturligtvis rysansvärt hemskt — och en svimning inträffade även mot slutet av pjäsen på parkett. Men vid varje mellanakt var det leende människor som glatt samspråkande underhöll sig med varandra.

Det fanns dock sådana som inte kunde konversera.

Det vore inte riktigt att av en till-

fällig teaterpubliks hållning göra upp ett sorts facit av pjäsens verkan. Den kan göra sig gällande i djupa, underliggande skikt och således undandraga sig ett bedömande. Mera direkt bör man kunna skönja författarens avsikt.

Man har talat om **M ä n n e n** vid fronten som skulle den vara en flammande protest mot kriget. Den avslöjar, som redan nämnts, utan varje förbehåll krigets såväl rysligheter som obehagligheter — för att nu använda ett så milt ord. Detta kan ju också sägas vara en ny, sundare mentalitet — hur länge sveptes inte förhållandets mantel till och med kring ohyggligheterna — men härvid stannar det, den djupare kompliceringen av frågan finns inte för Sheriff. I vilket fall som helst kommer den inte till synes i hans pjäs. Kriget är förstöraren, andligt som kroppsligt, hur dricker inte Stanhope, hjälten och mönsterofficeren, whisky från morgon till kväll för att stå ut? Det är inte fråga om att Sheriff finner kriget vara av ondo. Men när det nu pågår, fast det är ohyggligt, vad då? Man gör sin plikt till det yttersta som Stanhope och är beredd att skjuta ner den rädda pojken — pojkar är ju till åldern flertalet av dem — som vill klara sig ifrån den grymma leken genom simulerad sjukdom, men utanför de konflikterna rör Sherriff sig inte. Plikt- mot pliktkonflikten hos krigsvägrarna — det fanns dock massor av dem i England — har Sherriff lämnat helt å sido.

Emellertid får Sherriff i **M ä n**

nen vid fronten, så väl som Remarque och de andra unga som i dessa dagar tar upp avslöjarverket med avseende på kriget, tagas för vad de oemotsägligen är: röster som kallar på mänskorna att s. e. Redan det är gott. Låt oss hoppas att de åtminstone lyckas i detta. Till dels! Mera kan troligen inte för närvarande begäras.

ELLEN KLEMAN.

Nya förbundsmedlemmar.

Gävle: fru Vivi Beckman, fröken Lotte Ulfsparré, Hofors.

Hälsingborg: fru Ellen Wiberg.

Karlskrona: fru Eva Grafström.

Kristianstad: fröken Maja Andersson, fröken Brita Bruzelius, Åhus, fil. mag. fröken Elin Carlsson, fru Anna Lisa Carlsson, fröken Dagny Darin, fröken Emma Gummesson, fröken Marga Hallstedt, fröken Karin Hanssen, fröken Linnéa Johnson, fröken Bertha Jönsson, fröken Doris Kjellin, fröken Petréa Larsson, fröken Ilse Lind, fröken Valborg Larsson, fröken Sonja Linder, fröken Elsa Lundgren, fröken Hildur Persson, fröken Märtha Rydén, fröken Edith Rosén, fröken Elsa Sandén, fröken Sonja Strid, fröken Emma Thulin, fröken Solvig Westerberg.

Linköping: fru Lydia Andersson, fröken Sylvia Hagman, Rimfors, fru Amy Lindgren-Malmeström, fru Emilia Siljeström, fröken Edit Stenström.

Mariestad: fröken Ingeborg Holst, fröken Ingrid Schmidt.

Stockholm: fröken Märta Andreé, fröken Elsa Malmbäck, fröken Ester Moselius, fru Eva Nyblom, syster Mattis Petersson, friherrinnan Eva Tamm, grevinnan Margit Wachtmeister.

F.-B.-F.-kretsarna.

Gävlekretsen har börjat höstens arbete med att anordna en unik kulturell utställning på Stadshuset, som öppnades den 28 sept., omfattande gamla sömnadsarbeten, broderier och dräkter från 1700-talet och fram till slutet av 1800-talet. För övrigt gående ännu längre tillbaka då exempelvis ett av numren var en knypplad spets från 1600-talet och ett annat en linneduk vävd 1687. I övrigt utgjordes några av de äldsta arbetena av några sydda bibliska tavlor påträffade i Älvkarleö turisthotell. Presentarbeten, fästmöskänker, lysnings- och bröllopsgåvor, bröllopsutstyrselar, dräkter m. m., allt tillsammans värdefulla kulturella föremål, upptogo större delen av utställningen.

Vid ett samma dag utställningen stängdes hållet kretsmöte, till vilket även icke medlemmar ägde tillträde, framförde kretsordföranden fru Anna Björk ett tack till initiativtagaren fru Martha Ekman samt till övriga utställningskommitterade fruarna Signe Leksell och Gunhild Delin, som på ett så lyckligt sätt genomfört den vackra planen. Fröken Anna Sundbom gav därefter en kort återblick över förbundets ombudsmöte i Gävle i våras, varpå följde ett föredrag av fröken Hanna Landberg över "Handarbetet som kulturfaktor".

Halmstadskretsen hade i maj sitt vanliga vårmöte på Norre Katt, varvid fru Lisa Mårtensson-Frenne höll föredrag om Verner von Heidenstam och fru Palmær föredrog en del sånger till ackompanjemang av fru Hildingh.

Kristianstadskretsen har för höstterminen återupptagit sina tre franska språkkurser från i våras. Kursledare äro fröknarna G. André, Olga Ragnarsson och Petréa Larsson. En nybörjarkurs i engelska har upprättats med fil. mag. Elin Carlsson som ledare.

PORLA BORDSVATTEN

drickes numera av alla finsmakare

PORLA BRUNNS AKTIEFÖRETAG, PORLA

Malmö kretsen hade sitt första möte för hösten den 23 sept. å Kungsparkens restaurang under fru Elisabeth Quensels ordförandeskap. Fru Anna Nordenstedt delgav minnen och intryck från den pedagogiska världskongressen i Helsingör i augusti. Föredraget illustrerades av ljusbilder; efter dess slut utfördes av elever från de högre flickskolorna några sånger som sjungits vid kongressen; därefter samkväm.

Mariestadskretsen hade den 8 sept. utfärd till Läckö, där slottet och den nyrestaureerade kyrkan besågs.

Den 20 sept. hade kretsen allmänt sammanträde och samkväm. Fröken Langenheim och fru Bergenfeldt redogjorde för kretsmötet i Gävle, och vid samkvämet läste fröken Greta Holm kapitlet om "Petreas första bal" ur Fredrika Bremers "Hemmet".

Stockholmskretsen hade den 18 sept. ett diskussionsmöte å Läkaresällskapets stora sal med anledning av det föreliggande överarbetade förslaget om lagstiftning angående åtgärder mot lösdriveri och sedeslöst leverne av samhällsskadlig art. Inledningsföredraget hölls av hovrättsrådet Petré. Inbjudningar hade utgått till en del i frågan direkt intresserade, icke-kretsmedlemmar, bland dem som infunnit sig märktes statsrådet Beskow, landshövding Widén, byråchefen Wijkmark, pastor Tord Ström. Sakkunnigkommitténs kvinnliga ledamot dr Anna-Clara Romanus-Alfvén, Norrköping, var även närvarande. I diskussionen deltog flertalet inbjudna.

Kretsens Fredrika-Bremersko-

la började sin hösttermin med en föredragsafton den 12 september i Klara folkskolas kollegiesal, varvid fröken Elsa Busck höll ett av skioptikonbilder beledsagat föredrag: "Bland araber, beduiner och beslöjade kvinnor" och sång utfördes av fröken Karin Marcus till ackompanjemang av fröken Ragnild de Frumerie.

Höstens kurser utgöras av nio i engelska, ledare fru Alma Faustman och fru Ester Trolle, fem i franska, fru Rigmor Sahlin och M:me Cantova, samt en i konsthistoria, fröken Gina Leffler. Kursdeltagarna uppgå till 250.

Växjö kretsen hade den 28 sept. sitt första kretsmöte för hösten på residenset dit landshövdingenskan, dr Hanna Rydh, inbjudit alla kretsmedlemmarna. Sedan dessa samlats, sjöng musikdirektör Signe Christerson några vackra sånger. Därefter inbjöds gästerna att bänka sig kring tre stora dukade långbord, festligt prydda med levande ljus och blommor i höstens färgprakt. Här hälsade värdinnan, som själv är v. ordf. i Stockholmskretsen, Fredrikorna välkomna. Under glad stämning intogs tesupé, varefter dr Rydh höll ett synnerligen trevligt framfört intressant föredrag med ljusbilder om "Kvinnan i Nordens forntid." Härpå följde sång av fröken Christerson. Dr Rut Grubb lämnade några meddelanden om kretsens verksamhet för den närmaste tiden samt framförde kretsmedlemmarnas tack för storartad gästfrihet och för det intresse som dr Rydh genom att inbjuda till detta i allo trevliga samkväm, visat Växjö kretsen och dess verksamhet.

Kobbs Théer

äro sedan 100 år tillbaka kända och erkända som de förnämsta och drickas därför av alla verkliga thévänner.

Begär därför alltid

Kobbs Thé

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

Redaktör: *Ellen Kleman.*

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt* eller i *bokhandel*. Pris för postupplaga: 1/1 år kr. 6:50; 1/2 år kr. 3:50; 1/4 år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan, Stockholm.* Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3.* Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag.* Tel. Norr 48 50 27 62.

Kitt
tvättmedel!

Med Sveriges Husmoderstöreningars
Riksförbunds garantimärke.

— INGEN —
HUSMODER
KAN UNDVARA
GEFLE GARN
och
SVANENS
VÄVNADER

Bomullsgarn.
Domestiker.
Lärfter.
Hollands.
Madapolam.
Nainsock.
Flaneller.
Kulörta
Bomullstygger.
Lakansvävnader, m. m.

▼

Åttioårig erfarenhet garanterar varan.

Varje kvinna och varje hem

far i

Årsbok för hem och hushåll

en underhållande och lärorik lektyr.

Innehåll.

Norska kvinnors nationalråd 25 år. Av *Gurli Hertzman-Ericson*.

Ändringar i strafflagen. Av *Viktor Petrén*.

Ja, vi elsker dette landet. Av *Guðrun Langenheim*.

Ur en diskussion.

Röster som ropar. Av *Ellen Kleman*.

Intryck från Helsingörkongressen för ny uppfostran. I. Av *Anna Sörensen*.

F.-B.-F.-kretsarna.

Kalmar Preparerade

HUSHÅLLS RIS
i Hygienisk Förpackning

äro

Lättkokta, Lättsmälta
Svällande och Dryga

KALMAR ÅNGKVARNS KOMMANDITBOLAG